

denieuwebibliotheek

Meerjarenbeleidsplan 2021-2024

Vooraf

Dit is de aanvraag van de Stichting Openbare Bibliotheek Almere (de nieuwe bibliotheek of dnb) voor de subsidie 2021 – 2024. Dit basisplan legt de nadruk op de landelijke prioriteiten voor alle Nederlandse bibliotheken de komende jaren. Voor 12 oktober 2021 wordt het basisplan aangescherpt en verrijkt met de stedelijke speerpunten en met de middellange termijnplannen per stadskern.

Deze aanvraag is geschreven in de periode dat het coronavirus om zich heen greep en een crisis veroorzaakte die nu onzekerheid over de toekomst geeft. We weten niet wat de volledige en definitieve impact is op de economie, overheidsfinanciën, samenleving en bibliotheek. In de prestatieafspraken maken wij een eerste inschatting van de impact. In het definitieve plan worden het beleid en de cijfers meer corona-proof gemaakt o.b.v. het nieuwe normaal.

Het basisplan sluit aan bij:

- Het cultuurplan Almere 2019-2014: Cultuur verrijkt, verbindt en versterkt
- De nadere regels subsidie cultuur 2021-2024
- Het concept convenant Wet Stelsel Openbare Bibliotheken (WSOB) tussen rijk, provincies, gemeenten en bibliotheken
- De strategie 2017 – 2020 van de nieuwe bibliotheek: 'Verder'

In 2021-2024 gaat de bibliotheek nog verder.

Missie

- De bibliotheek vergroot de kansen voor kinderen en volwassenen om zich te ontwikkelen en hun maatschappelijke positie te versterken.
- We doen dat door hen te inspireren om kennis te creëren en te delen.
- De bibliotheek ontwikkelt zich tot een spannend en levendig analogoog en digitaal ('digiloog') platform.
- We zoeken verbinding en werken samen met leden, bezoekers, vrijwilligers en partners.

Visie

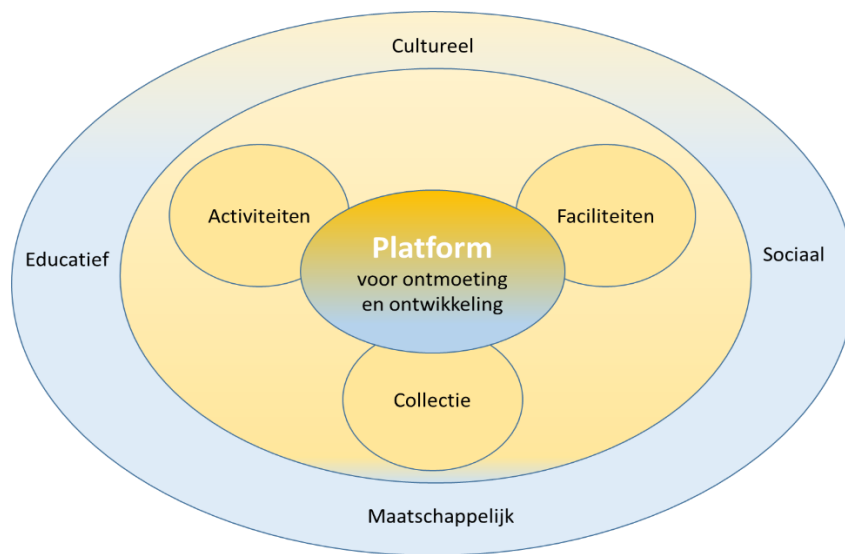
De bibliotheek ontwikkelt zich steeds meer van boekenuitleenfabriek tot '*platform voor ontmoeting en ontwikkeling*'. Het platform is een podium voor bezoekers en partners om hun kennis, verhalen, meningen en ideeën te delen. Daardoor wordt de bibliotheek van de toekomst steeds meer een netwerkorganisatie. Het eigentijdse platform is fysiek én digitaal. Het platform verbindt de collectie, activiteiten (ofte-wel programmering) en de faciliteiten.

Door steeds meer uitnodigende faciliteiten (zoals lees-, studie- en werkplekken) in combinatie met prikkelende activiteiten en actuele collectie te bieden, wordt de rol van de bibliotheek als '*huiskamer van de stad*' versterkt. Hoe dichterbij, laagdrempeliger, toegankelijker, opener, aantrekkelijker, vriendelijker en inspirerender de bibliotheekvestigingen zijn in de toekomst, hoe meer de huiskamerfunctie tot leven komt.

De betekenis van de bibliotheek voor de stad wordt steeds belangrijker en veelomvattender naarmate de bibliotheek zich verbreedt van culturele instelling tot maatschappelijke, sociale, educatieve en culturele voorziening. Traditionele functies zoals het bevorderen van lezen en literatuur spelen hierbij een rol, net zoals de nieuwe wettelijke functies 'ontmoeting en debat', 'ontwikkeling en educatie', 'kennismaken met kunst en cultuur' en het 'ter beschikking stellen van kennis en informatie'.

Schematisch

Dit is de veelzijdige en complete bibliotheek die we voor Almere willen zijn; een fysiek en digitaal platform voor ontmoeting en ontwikkeling dat collectie, activiteiten en faciliteiten verbindt, samen met bezoekers en partners, gericht op culturele, educatieve, sociale en maatschappelijke meerwaarde.

Fysieke aanwezigheid

Om zo veel mogelijk Almeerders te bereiken is een goede spreiding van bibliotheken over de stad met ruime openingstijden en een aantrekkelijke collectie, activiteiten en faciliteiten cruciaal. De ambities voor 2021-2014 per stadskern zijn:

- Het servicepunt in Poort een volwaardig filiaal te maken, gezien de groei van dit stadsdeel. In aanloop daar naartoe is het plan om de samenwerking op de huidige locatie met de Arte college te versterken.
- Een servicepunt in Hout / Oosterwold te openen.
- Een levendige en centrale voorziening in Buiten te creëren/(her)inrichten in combinatie met culturele en maatschappelijke partners. Dit plan moet nog uitgewerkt worden in overleg met de gemeente en partners. Het is dus nog niet begroot in het basisplan.
- In Haven aan te sluiten bij de stadsvernieuwingsopgave en het Havenverbond vanuit Corrosia
- De bibliotheek van Stad als vlaggenschip voor heel Almere en omgeving te blijven vernieuwen. De huiskamerfunctie ofwel 'city lounge' functie wordt al vanaf 2020/2021 versterkt door het uitnodigende nieuwscafé op de eerste verdieping, programmering in de nieuwe kleine zaal, activiteiten op de nieuwe jeugdafdeling en in het nieuwe medialab, plus netwerken en workshops voor zelfstandige professionals in de business lounge. Zo leveren we ook een extra bijdrage aan de economische infrastructuur van de stad. Aanvullende plannen voor vernieuwing van de faciliteiten in het Stadscentrum in 2021/2022 en verder moeten nog uitgewerkt worden.

In elke buurt gaat de bibliotheek uit van maatwerk. Zo wordt de locatie, huisvesting en samenwerking met partners uit het culturele, educatieve en maatschappelijke werkveld afgestemd op de behoeftes van de wijk.

De bibliotheek bereikt de inwoners van Almere ook via de scholen. De ambities voor 2021-2024 zijn:

- Uitbreiding van de Boekstart+ activiteiten met/voor/door meer voorschoolse instellingen zoals peuterspeelzalen, kinderopvang en/of consultatiebureaus.
- Aantrekkelijke jeugdliteratuur-, leesbevordering- en leesplezier-activiteiten plus workshops gericht op 21^e eeuwse vaardigheden zoals mediawijsheid aanbieden op minimaal 45 basisscholen voor 16.000 leerlingen. Er zijn nog meer PO-scholen die de jeugd graag toegang wil geven tot een collectie boeken en activiteiten. M.a.w. er is vraag vanuit de wijken om het programma 'de Bibliotheek op school' (dBos) uit te breiden. Dit vergt echter extra subsidie vanuit het onderwijs. De gewenste en broodnodigste uitbreiding van dBos is dus nog niet meegenomen in dit basisplan.
- Uitbreiding van het programma voor het voorgezet onderwijs van 8 naar 9 scholen (12.000+ studenten). Plus de lancering van een leesoffensief onder jongeren.

Landelijke prioriteiten voor 2021-2024

Er is een landelijk convenant met afspraken over de toekomstige bijdrage van bibliotheken aan maatschappelijke opgaven in voorbereiding. Dit convenant vloeit voort uit de evaluatie van de WSOB en wordt afgesloten tussen de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Interprovinciaal Overleg, Vereniging Nederlandse Gemeenten, Vereniging van Openbare Bibliotheken, Samenwerkende Provinciale Ondersteuningsinstanties en de Certificeringsorganisatie Bibliotheken, Cultuur en Taal. Het convenant maakt zich sterk voor de volgende randvoorwaarden:

- a. De bibliotheek is een robuuste organisatie die goed bereikbaar en toegankelijk is;
- b. Er is voldoende en goed gekwalificeerd personeel en er zijn vrijwilligers;
- c. Er is een collectief landelijk bibliotheekstelsel;
- d. De kwaliteit van de dienstverlening is hoog door certificering en monitoring;
- e. De samenwerking in het netwerk is sterk;
- f. Innovatie en vernieuwing in de sector is goed geregeld.

Het concept convenant en de beleidsbrief van de minister van OCW over de WSOB richt zich op de volgende grote maatschappelijke opgaven:

- Geletterde samenleving: bevorderen geletterdheid en leesplezier d.m.v. leesoffensief en bestrijding laaggeletterdheid
- Participatie- en informatiesamenleving d.m.v. digitale inclusie en digitaal burgerschap
- Leven lang leren gericht op blijvende inzetbaarheid van zelfredzamen en vergroten van de kansen van kwetsbare groepen d.m.v. persoonlijke ontwikkeling

Leesoffensief

Het leesoffensief bestrijdt de schrikbarende daling van de leesvaardigheden van kinderen en jongeren. Nederlandse jongeren lezen steeds minder vaak en met steeds minder plezier. Ze lezen weliswaar volop korte tekstjes – berichten op hun smartphone of samenvattende stukjes in schoolboeken – maar besteden minder tijd aan 'diep lezen': het geconcentreerd lezen van langere teksten of boeken. Mede hierdoor gaat hun leesvaardigheid achteruit. Dat heeft gevolgen voor hun functioneren op school en in de samenleving – en uiteindelijk ook voor het functioneren van onze samenleving als geheel¹.

De bibliotheek werkt al intensief samen met het onderwijs en wil deze samenwerking versterken. Daarbij valt te denken aan de opbouw van de samenwerking met peuterspeelzalen en voorschoolse opvang en de mogelijke, verdere uitrol van het dBos-concept op scholen voor het primair onderwijs. Hiervoor doen we een sterker beroep op financiering vanuit de portefeuille onderwijs.

We gaan door de met de organisatie van literaire evenementen voor volwassenen in samenwerking met Literair Genootschap Eindig Laagland. Samen met andere culturele instellingen willen wij jaarlijks leesfestivals voor kinderen en jongeren organiseren.

In de tweede helft van de meerjarenbeleidsperiode zoeken wij naar manieren om aan te sluiten bij de 'best practices' voor initiatieven onder jongeren met leesachterstanden op het voortgezet onderwijs.

Bestrijding laaggeletterdheid

Het DigiTaalhuis in de bibliotheek is er voor iedereen die moeite heeft met lezen, spreken of schrijven in de Nederlandse taal. Ook kun je er terecht om beter te leren omgaan met de computer en internet. In het Taalspreekuur geven vrijwilligers informatie over het beter leren van de Nederlandse taal. De Schoor en de bibliotheek hebben het initiatief genomen voor een 'Taalakkoord', dat ambitieuzer is dan de 'Alliantie van meedoen', die in 2012 is gesloten tussen bibliotheek, welzijn, zorg en woningcorporaties. De bibliotheek wil zich de komende jaren inspannen voor een intensievere samenwerking van de lokale partijen, gericht op een helder en toegankelijk aanbod voor laaggeletterden, een groter bereik onder laaggeletterden voor wie Nederlands de moedertaal is en een betere afstemming van de activiteiten van de betrokken partijen (ketenbenadering). Daarnaast worden mogelijk plannen gemaakt om formeel taalonderwijs (bv. in de ROC's) aan te vullen met informele mogelijkheden om de Nederlandse taal te oefenen in de bibliotheek, via zogenaamde 'taalcafés'. Onder leiding van taalvrijwilligers worden actuele onderwerpen besproken in klein groepsverband. Deelname is gratis. Participanten bouwen zo aan hun kennis van de Nederlandse taal, cultuur en stad.

¹ Lees! Een oproep tot een leesoffensief. Raad voor Cultuur en Onderwijsraad, juni 2019

Digitale inclusie

Digitale inclusie betekent dat iedereen deel moet kunnen nemen aan de samenleving, ook online. Helaas zien we dat 15 tot 20 procent van de bevolking in Nederland moeite heeft met digitalisering. Dat leidt tot problemen in hun persoonlijke leven en heeft een negatief effect op hun welbevinden, op hun werk en in contacten met overheden en andere instellingen. De bibliotheek doet al veel op dit gebied en wil de activiteiten intensiveren. We zoeken de samenwerking met partners in de stad om de doelgroep op te sporen en om samen workshops en trainingen te organiseren. Op drie locaties in de stad wordt een zogenaamd 'IDO' (Informatiepunt Digitale Overheid) opgestart om inwoners één-op-één te helpen met hun vragen over de digitale overheid en 18 verschillende instanties zoals het UWV, het SVB, het CAK en de Belastingdienst. Bezoekers aan de Informatiepunten Digitale Overheid in de bibliotheken worden, zo nodig, ook doorverwezen naar andere partners in de stad voor mogelijke aanvullende hulp, cursussen en workshops.

Persoonlijke ontwikkeling

De collectie van de bibliotheek is van oudsher een rijke bron voor persoonlijke ontwikkeling en zelfontplooiing. Ook in de huidige digitale en visuele cultuur zijn boeken, verhalen en literatuur onmisbaar voor inzicht in jezelf, de ander en de samenleving. Daarom blijft de collectie een cruciaal onderdeel van de bibliotheek. Daarnaast biedt de programmering inspiratie voor ontwikkeling en ontplooiing: workshops over culturele onderwerpen, het filmhuis, grote events rondom een cultureel thema, debatten over actuele thema's in de stad en de samenleving, etc. Het bibliotheekprogramma voor basisvaardigheden (spreken, lezen en schrijven) en overige 21^e eeuwse vaardigheden (zoals mediawijsheid, informativaardigheden en creatief denken) zal zich de komende jaren verder ontwikkelen, onder andere dankzij het nieuwe medialab in bibliotheek Stad en roulerende workshops en leskisten in de overige wijken.

Cultuureducatie

In het gemeentelijke beleid wordt terecht veel aandacht gevraagd voor cultuureducatie. De bibliotheek werkt al samen met BonteHond in het Kidd en Kidd+-programma (respectievelijk voor scholen in het primair onderwijs en de eerste klassen van het VMBO) en wil de samenwerking intensiveren, zowel waar het gaat om de programmering met scholen als de nieuwe naschoolse activiteiten. De bibliotheek wil graag het bestaande onderwijsprogramma verder verrijken met meer aandacht voor kunst & cultuur in 2021-2024, in samenwerking met Kleur in Cultuur, BonteHond en de scholen. Denk bijvoorbeeld aan art lab workshops en tentoonstellingen op de nieuwe jeugdafdeling van bibliotheek Stad samen met het onderwijs, performance kunstprojecten aan de hand van actuele thema's die leerlingen zelf kiezen en nieuwe soorten jeugdvoorstellingen in de theaterzaal voor en met het onderwijs. Daarnaast willen wij het filmhuis en de nieuwe, kleine zaal een grotere rol geven in het onderwijsaanbod. Zo kunnen literaire films en verfilmde boeken ingezet worden in het leesoffensief en dBos. Tot slot wil de bibliotheek graag meedenken en meewerken aan mogelijke, grotere initiatieven zoals de 5^e schooldag voor kunst & cultuur of een IJslandse aanpak voor jongeren.

Nadere regels

De Stichting Openbare Bibliotheek Almere voldoet aan artikel 3 van de 'nadere regels subsidie cultuur 2021 – 2024':

- a. in de gemeente Almere actief zijn op het gebied van cultuur;
- b. statutair een doelstelling hebben op het gebied van cultuur;
- c. de principes uit de Governance Code Cultuur hanteren;
- d. de Fair Practice Code onderschrijven;
- e. de Code Diversiteit & Inclusie onderschrijven;

en waarvan de activiteiten

- f. een bijdrage leveren aan het doel van deze regeling;
- g. primair van artistieke en/of inhoudelijk culturele aard zijn;
- h. een structureel karakter hebben;
- i. (merendeels) openbaar toegankelijk zijn.